

Р Е Ш Е Н И Е

№ 414

Гр.София, 27 март 2014 година

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

Върховният касационен съд на Република България, Първо наказателно отделение в съдебно заседание на четвърти октомври две хиляди и тринадесета година в състав,

**ПРЕДСЕДАТЕЛ: ПЛАМЕН ТОМОВ
ЧЛЕНОВЕ: НИКОЛАЙ ДЪРМОНСКИ
КАПКА КОСТОВА**

**при секретар ДАНИЕЛА ОКОЛИЙСКА
и в присъствието на прокурор КИРИЛ ИВАНОВ
изслуша докладваното
от съдията /председател/ ПЛАМЕН ТОМОВ
наказателно дело № 1356/2013 г.**

Делото във ВКС има за предмет проверката по касационен ред (по глава двадесет и трета от НПК) на съдебни актове на окръжния и апелативния съдилища във Варна, оспорени с протест от съответния прокурор и жалби от (или от името на) подсъдимите П.А.А. и С.В. Т.

С присъда № 8 от 1 февруари 2013 г. по нохд 1549/2012 г. окръжният съд като първоинстанционен е наложил и на двамата подсъдими доживотен затвор (ДЗ) за съучастието им в убийството на 21 – годишната Ж.В.Т., извършено на 27 септември 2012 г. от двамата предумишлено и с користна цел, а от подсъдимия А. – и с особена жестокост, и по особено мъчителен начин за убитата - престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 6 (само за А.), 7 и 9 НК, във връзка с чл.20, ал. 2 НК (също само за А., като съучастник – извършител), и във връзка с ал. 3 и 4 (само за В., като негов подбудител и помагач). Всеки от подсъдимите е осъден да заплати на всеки от родителите на убитата по 200 хил.лв. (общо

800 хил. – колкото са поискали) обезщетение по предявените от тях граждански иски за причинените им неимуществени вреди.

С решение № 64 от 10 май 2013 г. по внохд 69/13 апелативният съд като второинстанционен (въззивен) е потвърдил присъдата, тогава оспорена не само от участващите пред ВКС страни, но и от родителите на убитата – Р. и В.Т., участващи по делото и като частни обвинители.

Касационният протест е за утежняване на положението само на подсъдимата - смята се за справедливо нейното наказание да бъде най-тежкото възможно: доживотен затвор без замяна (ДЗБЗ).

Според касационните жалби несправедливи са, – но с обратен знак - и двете наложени наказания. Претенциите на жалбоподателите за срочно лишаване от свобода не са обаче единствените. Наказателната част на осъждането е оспорена от тях алтернативно - и то най - напред –по отношение на неговата друга материално - и процесуалноправна законосъобразност; съответно на това е поискано преди всичко ново разглеждане на делото в предходна инстанция.

В съдебното заседание на ВКС протестът и жалбите са поддържани, а страните зад тях са на противоположни мнения по искането за увеличаване на наказанието на подсъдимата (от страна на подсъдимия - неутрално), респ. за уважаването на жалбите.

Частните обвинители са за уважаването на протеста.

ВКС намери, че обжалваното решение трябва да бъде оставено в сила.

Неоснователни са както протестът, така и жалбите.

I. Неоснователността на протеста произтича от изискването на чл. 38 НК наказанието ДЗБЗ да се налага н е с а м о когато извършеното престъпление е изключително тежко - н е о б х о д и м о е о щ е целите на наказанието да не могат да бъдат постигнати чрез лишаването от свобода за определен срок или дори чрез другия вид доживотен затвор,

който при определени условия би могъл да се замени със срочно лишаване от свобода.

Невъзможността да бъдат постигнати целите на наказанието (второто от изискванията на чл.38 НК) даже не се твърди в касационния протест-подалият го прокурор се е задоволил да мотивира единствено изключителната тежест на извършеното престъпление, при това най-вече като препраща към въззивния протест, тъй като изложеното в него не било обсъдено от въззивния съд.

Упрекът към въззивната инстанция е не съвсем коректен след запознаване със съдържанието на нейния акт. Освен това със собственото му съдържание касационният протест (а той в обсъжданата насока не се отличава от въззивния) оспорва всъщност изводи, които съвпадат с тези на съда. При цялата трудност за теорията и съдебната практика да формулират задоволително понятието за изключителна тежест на престъплението, поне в случая няма никакво съмнение, че убийството на Жения Тодорова е точно такова („изключително тежко“) престъпление; от където и да бъде погледнато: откъм вредните му последици - пряката му жертва (само на 21 години, умира бавно, мъчително и още по-ужасно-от съзнанието за безпомощността си); косвено засегнатите (загубили единственото си дете, с намаляла жизненост и от дългото въздействие на сляпата омраза към тях); откъм жестокостта на дееца (нанесъл непосилните даже за изброяване 77 удара, освен с нож и с още каквото му попадане); откъм коварността на престъпния замисъл (без скрупули за въвличане в изпълнението му и на собствено дете); откъм мащаба на користта (оцененото на 2000 лв. отнемане на човешки живот-придобиването на цялото наследство).

Предвиждането в закона на невъзможността да бъдат постигнати целите на наказанието като самостоятелно изискване за налагане на ДЗБЗ, означава съвсем ясно, че то е за нещо различно в сравнение с изискването

за изключителна тежест на престъплението. Най-важната разлика между двете изисквания е според ВКС тази, че по отношение на първото от тях трябва да бъде постигната обективната истина по делото, докато по отношение на целите на наказанието е достатъчна само вероятността, че ще бъдат осъществени (няма как да е иначе, след като за постигането на личната и на общата превенция съдът при налагане на наказанието прави само прогноза, чието осъществяване не е сигурно; положението е сходно с вероятността, която е и предмет на доказване по делата за т.нар. престъпления на поставяне в опасност - за вероятността при тях вж. р.624а/1993-I, Сб., 223).

Специално прогнозата, която интересува сегашното дело, че всяко друго наказание лишаване от свобода освен ДЗБЗ би направило личната превенция непостижима, такава прогноза би означавала на практика подсъдимата С.В. да бъде обявена за всъщност непоправима (в т.см. р. 394/95-I, Сб., с.47). Такъв извод, обаче, както се каза вече, не е бил правен от органите на обвинението, и според ВКС - напълно правилно. Това, че изводът в тази насока би бил вероятностен, не би оправдало неговата неубедителност, а тя в случая е неизбежна. Поначало непоправимостта на който и да е човек от трудно доказуема теза във всякакъв аспект, но тук тя се явява силно разколебана и от факта, че подсъдимата е майка на три деца. Значението на този факт в живота на всекиго – родител или дете, е изключително голямо и го потвърждава мъдростта на човешкия опит. Напълно оправдано е очакването и „лошата” майка да прояви естественото предназначение към децата си, както и за тях тя да остане винаги „добрата” майка.

II. Неоснователността на жалбите е разбираемо по - ясно видима в ръкописните изложения, представени от подсъдимите.

В тях ВКС не намери аргументация, която да постави под въпрос оспорените изводи в съдебните актове-било преки, било потвърдени при

въззивната проверка. Констатацията на ВКС при това няма предвид обяснимите неточности или неразбиране, които съдържат изложенията - от една страна, например, че потвърденото наказание е доживотен затвор с „право“ на замяна, (С.В.) и че писмената защита може да служи за допълнение към касационната жалба (П.А.); от друга страна, например, че не може да се смята за доказано нещо, за което липсват свидетели (С.В.), и че поредният разказ на убийството, - макар и с поредно признание за извършването му - е толкова важен за крайното решение (П.А.).

Не е толкова важна и вътрешната противоречивост в изложението на подсъдимата (например не моли да бъде оправдана, но не се чувства виновна). За С.В. е отличително най-вече пълното пренебрегване към резултатите от разследването като цяло, а доколкото все пак отчита някои от тях (например уличаващи я свидетелски показания) – просто отхвърлянето им (наричайки ги лъжесвидетелски).

Що се отнася до подсъдимия П.А. той неоснователно твърде много разчита да смекчи положението си в резултат на вече достатъчно отчетените, демонстрирани дълбоко разкаяние и безусловно съжаление, прозрения за предишни свои заблуди, и съзнание за непоправимост на станалото.

Липсва убедителна аргументация, която да разколебава съдебните актове, и в професионалната защита на подсъдимите.

Касационната жалба от името на П.А. наистина би спечелила от допълване по реда на чл.351, ал. 3 НПК, а не от такова, каквото самият подсъдим е опитал да изготви. Така, както е изготвена обаче депозираната жалба, тя или не позволява конкретен отговор (например за такива неконкретизирани възражения като простото изброяване на цели категории недостатъци – „необсъждане на целия събран по делото доказателствен материал“, „непроизнасяне „по направени от подсъдимия и неговия защитник доводи и възражения“ и др. подобни), или не държи

сметка за действителното положение на нещата (вж. например за „необсъждането” на л. 147 – 149 от възз.дело - част от раздела на мотивите „Относно обосноваността и законосъобразността на присъдата”, и обсъдените там свидетелски показания, обсъдени преди това и в първата инстанция – мотиви, л. 151-161).

Известна бланкетност съдържа и защитата, представена от името на С.В., но не липсата на конкретност е определяща за отхвърлянето на касационната жалба. Причината е, най-общо казано, несъстоятелността в личната позиция на подсъдимата, която трудно може да бъде защитена – например на установения по делото мотив на В. чрез убийството да разруши цялото семейство на брат си и в крайна сметка да удовлетвори своята корист, са противопоставени формално законовите правила за наследяване и липсващият пряк конфликт между подсъдимата и племенницата Й; използвани са дори абсурдни на фона на доказателствата твърдения като това, че дъщерята на подсъдимата е действителният идеен автор на престъплението, а приятелят Й, подсъдимият, я прикрива.

III. Някаква несправедливост при наказанието на подсъдимите все пак съществува, а нейният израз според ВКС са еднаквите наказания за двамата. Вярно е, че главната роля на подсъдимата в задружната престъпна дейност избледнява донякъде, заради голямото старание, с което подсъдимият е осъществил престъпния замисъл, но така или иначе отговорността за това, което стои и в началото на всичко и е продължило с улесняването му, трябва да бъде по-голяма. В същото време несъответствието в степента на отговорността не е явно и ВКС не разполага с възможност да го отрази, с малко по-тежко наказание от ДЗ (но не ДЗБЗ) - спрямо подсъдимата, с малко-по-леко наказание от ДЗ (но не л.св. в максимален срок) – спрямо подсъдимия.

Ръководен от всичко изложено, от приложимите разпоредби на глава двадесет и трета от НПК и конкретно - чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК, ВКС
І н.о.

Р Е Ш И:

Оставя в сила решение № 64 от 10 май 2013 г. по внохд № 69/13 на
Варненския апелативен съд.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: